

En rapport från
Östsvenska Handelskammaren

Exportutsikter

2025

Förord

Östsvenska Handelskammaren är det regionala näringslivets röst och ägs av medlemsföretag i Östergötland, Sörmland och på Gotland. En kärnverksamhet för Handelskammaren sedan ursprung är internationell handel. Handelskammaren har ett lagstadgat uppdrag att utfärda handelsdokument, med avsikt att förenkla export och import. I dagens internationaliserade värld och med tanke på hur beroende av handel som Sverige är, är uppdraget viktigare än någonsin.

Rapporten Exportutsikter är tänkt som en temperaturmätning hos de utlandshandlande bolagen i den östsvenska regionen. Syftet är att ge en enkel men tydlig överblick av situationen hos företagen som exporterar eller importerar, för att fördjupa kunskapen såväl bland Handelskammarens medarbetare som medlemmar, partners och andra intresserade såsom myndigheter och media. I samband med Exportutsikterna släpper Handelskammaren även en konjunkturrapport, som belyser status gällande efterfrågan, personal och utmaningar hos en bredare krets av medlemsbolag i regionen. Exportutsikter 2025 kan ses som en fördjupning av konjunkturrapporten, med fokus på bolag som handlar på en internationell marknad.

Hur det går för exportföretagen är högst relevant för svensk, handelsberoende ekonomi och konkurrenskraft. Bolag som verkar internationellt behöver generellt en än längre framförhållning och verkar på en mer diversifierad, global spelplan. Sedan vår senaste mätning 2023 har det hänt mycket inom internationell handel, inte minst på grund av stormakterna USA:s och Kinas tilltag och reaktioner på världsmarknaden. Rysslands fortsatta krig mot och i Ukraina fortsätter att påverka handeln och världsekonomin, och EU har börjat inse att unionen behöver stärka sina muskler både för sin egen ekonomi men också försvars- och handlingskraft.

Emma Meijer
Projektledare Internationell Handel
Östsvenska Handelskammaren

Om undersökningen

Handelskammarens enkät genomfördes under hösten 2025. Enkäten skickades till cirka 800 medlemsföretag i Östergötland, Sörmland och på Gotland. Totalt svarade 182 företag, varav 91 uppgav att de bedriver verksamhet med internationell handel. Det kan således röra sig om export, import eller både och. Svaren ligger till grund för rapporten Exportutsikter 2025.

Företagen representerar en bredd av branscher och varierar i storlek, från mindre verksamheter med en anställd till större bolag med över 500 anställda. Resultaten speglar därmed en representativ bild av det östsvenska näringslivet och de företag som har internationell verksamhet i regionen.

Inledning

För de internationellt verksamma företagen i Östergötland, Sörmland och på Gotland, fortsätter affärsklimatet att genomsyras av det rådande geopolitiska läget. Ryssland driver offensiver och kriget i Ukraina fortsätter, samtidigt som EU markerar att stödet till Ukraina ligger fast. Detta ligger till grund för att Europas säkerhetsfråga nu flyttat rakt in i företagets vardag. I vårt närområde har Östersjön blivit ett militärt och strategiskt känsligt hav. Sverige förstärker nu sin övervakning till sjöss och deltar i Natos närvaro för att skydda infrastruktur som kablar och ledningar, efter återkommande sabotage och ryska aktiviteter i området. Säkerhetsläget är således inte bara en fråga för staten, utan en fråga om leveranssäkerhet, försäkringsvillkor och riskkalkyl för varje företag som har verksamhet i och utanför Sverige.

Samtidigt har världshandeln blivit mer politiserad. USA:s president Donald Trump har under 2025 kraftigt höjt tullarna för många produkter och beskriver tullar som ett verktyg för industri och säkerhetspolitik snarare än bara handel. EU har svarat med egna motåtgärder och förbereder ytterligare åtgärder om läget trappas upp. Det här driver upp kostnader och mer administration, men framförallt skapar det en osäkerhet kring allt från förutsättningar, prissättning och leveranstider för svenska företag med affärer i Nordamerika.

Som svar försöker EU och Sverige vidta andra åtgärder med fokus på frihandel. För att nämna några aktuella händelser så avslutade EU och Indonesien i september 2025 förhandlingarna om ett omfattande frihandels- och investeringsavtal som ska ta bort stora delar av tullarna, minska andra handelshinder och öppna marknader i båda riktningar - efter nästan tio års förhandlingar. Parallellt pågår slutförhandlingar med Indien om ett frihandelsavtal med fokus på marknadstillträde och reglering, och EU försöker samtidigt slutföra avtalet med Mercosur. För svensk export betyder det här att EU aktivt försöker

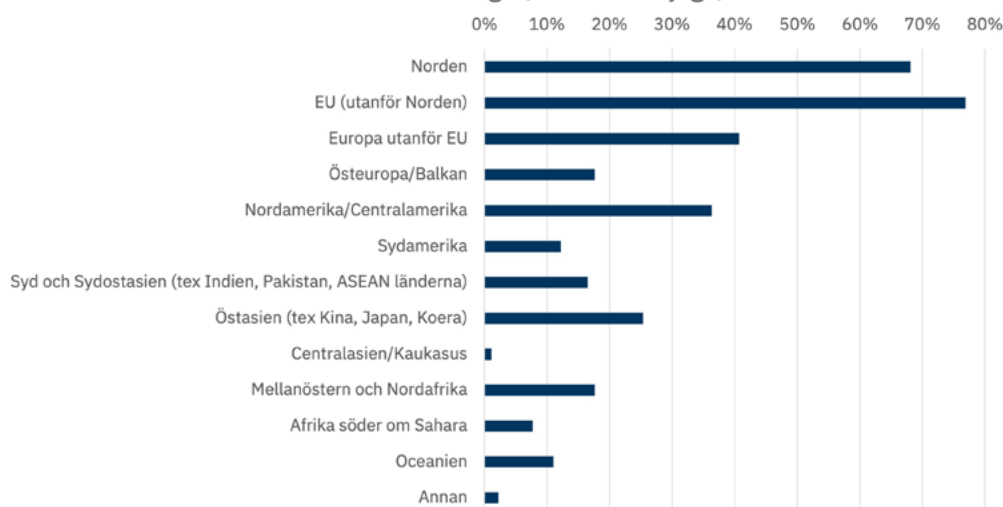
skapa nya möjligheter utanför den traditionella EU-USA-handeln. Detta görs medvetet för att riskfördela och öppna upp marknader i en alltmer orolig värld.

På hemmaplan har Riksbanken sänkt styrräntan stegvis under året och ligger nu på 1,75 procent från och med den 1 oktober 2025, med beskedet att nivån ska ligga kvar så länge inflationen faller och konjunkturer är svag. Kronan är fortsatt svag historiskt men har stabiliserats något. I slutet av oktober 2025 kostade en euro cirka 10,9 kronor. Arbetslösheten ligger kvar på en hög nivå, enligt SCB i september 2025 på 8,3 procent, vilket visar att återhämtningen på arbetsmarknaden drar ut på tiden. För de internationellt verksamma företagen innebär det ett dubbelt läge, hemmamarknaden är pressad, men den svaga kronan gör svenska varor och tjänster mer konkurrenskraftiga i euro och dollar.

Regionala exportutsikter

Höstens undersökning visar att utrikeshandeln fortsatt är en stor och viktig del av det östsvenska näringslivet. 91 företag, motsvarande hälften av samtliga svarande, uppger att de bedriver någon form av internationell verksamhet, genom export, import eller annan form av verksamhet. Den internationella närvaron är tydligt koncentrerad till Europa. 77 procent handlar inom EU utanför Norden, vilket gör unionen till den största marknaden, tätt följt av handel med Norden, 68 procent, och Europa utanför EU, 41 procent. Nordamerika/Centralamerika med 36 procent, är nästa viktiga handelsområde, medan Asien står för en mindre men växande del. 25 procent av företagen är aktiva i östra Asien och 17 procent i Syd- och Sydostasien.

11. Vilka delar av världen bedriver ni främst er internationella verksamhet i idag? (fler svar möjliga)

När företagen blickar mot nya intressanta marknader så är EU utanför Norden fortsatt förstahandsvalet för 67 procent av företagen, följt av Nordamerika 40 procent och Europa utanför EU, 37 procent. Hela Asien lockar omkring 17 procent av företagen.

Majoriteten av företagen uppger att de inte påverkats så mycket av nya handelsvillkor, men en fjärdedel beskriver en negativ effekt, särskilt inom industrin där export och import till USA och tredjeland är främst förekommande. Regeländringar, ursprungsregler och längre handläggningstider har ökat både kostnader och administration. Regelverk och certifiering lyfts som det största hindret, tätt följt av tull och andra handelshinder.

” Höga USA-tullar pga tillverkning i Kina. Har behövt höja priser.

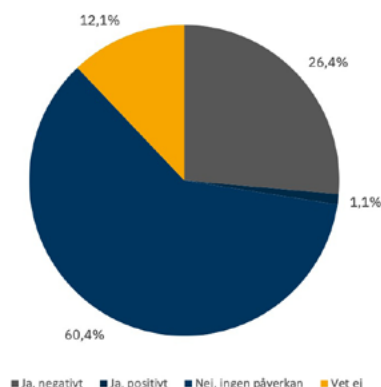
” Administrativ börda pga. Tariffer.

” Minskade order från USA och ökad administration kring HS koder och tull osv.

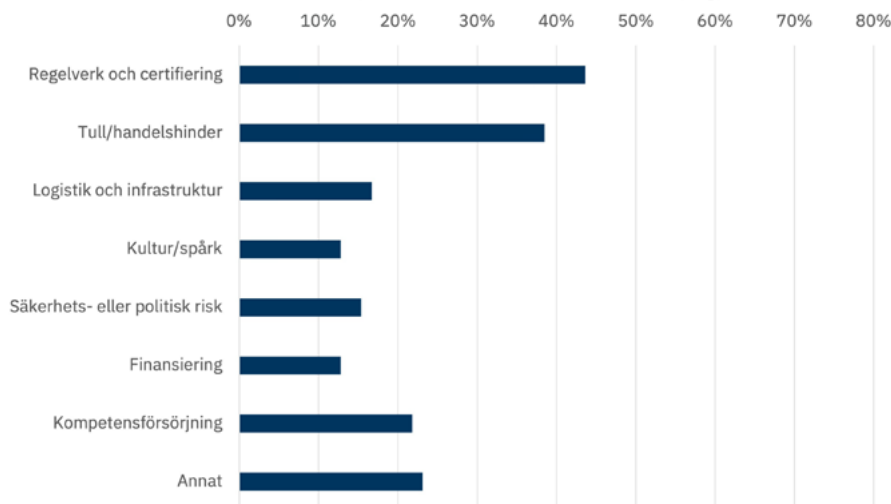
Bransch och storlek

Företag med internationell verksamhet leds av branschkategorierna industrin och transportsektorn, som utgör den största andelen av den globala handelsaktiviteten. I kontrast har branscher som handel och fastigheter en mer begränsad internationell närvaro. Företag med fler än 500 anställda uppvisar den mest omfattande internationella närvaron, medan mindre företag, i kategorin 0–5 anställda, är minst representerade i internationella sammanhang.

12. Har ni påverkats av nya handelsvillkor, främst med USA men även andra länder?

14. Vilka hinder ser ni som största utmaningar för att etablera er på nya marknader? (fler svar möjliga)

Internationellt verksamma företags syn på efterfrågan, personalsituation och konjunkturutveckling

Bland de exporterande och importerande företagen syns en försiktig optimism trots ett osäkert globalt läge. På kort sikt bedömer 37 procent att efterfrågan på deras produkter eller tjänster kommer vara oförändrad, medan 45 procent ser en ökning. På längre sikt, tolv månader framåt, förväntar sig hela 67 procent en ökad efterfrågan. Endast 12 procent räknar med en minskning.

När det gäller personal anger majoriteten av företagen att de planerar att behålla nuvarande nivåer de kommande månaderna. Samtidigt uppger nära en tredjedel att de behöver rekrytera fler. På ett års sikt ökar andelen som planerar att anställa till strax över 40 procent, vilket visar på en ökad framtidsstro och ett växande behov av kompetens inom företagen.

Synen på konjunkturen är däremot mer dämpad. Drygt hälften av exportföretagen bedömer att läget är oförändrat, medan omkring 40 procent tror på en svagare utveckling. Trots det uppger hela 90 procent att de ser positivt på framtiden för det egna företaget, och 60 procent bedömer att regionens utveckling är ganska eller mycket positiv.

Topp tre orosmoment bland export- och importföretagen:

- 1.** Omvärldsläget - 60 procent lyfter kriget i Ukraina, geopolitisk oro, protektionism och svag världsekonomi som de största riskerna.
- 2.** Minskad efterfrågan - 16 procent ser en oroande avmattning i kundernas investeringsvilja och försiktighet på marknaden.
- 3.** Kompetensbrist – 14 procent uppger svårigheter att rekrytera kvalificerad personal, särskilt inom industrin.

Därutöver nämns kostnadsläge, energiförsörjning, konkurrenskraft, inflation, svag kronkurs och ränteläget som återkommande utmaningar. Vi ser en bild av en internationell handelssektor som kämpar men som påverkas av det osäkra omvärldsläget, där geopolitiken snarare än inhemska faktorer påverkar företagens framtidstro.

” Många externa orosmoment som gör att företag avvaktar istället för att investera och satsa framåt. Stora kostnadsbesparingar hos företag vilket gör att de minskar eller tar bort sina ordrar.

” Osäkerheten i omvärlden gör att många är mer försiktiga med investeringar, vilket påverkar efterfrågan på våra tjänster/produkter.

” Hitta rätt kompetens.

Omvärldsläge och framtidstro

Omvärldsläget framträder i årets undersökning som det enskilt största orosmomentet för regionens företag. Det geopolitiska läget har fördjupats, med kriget i Ukraina som fortsatt störst faktor och med en stor osäkerhet kring USA:s handelspolitik, Kinas ekonomiska utveckling och det europeiska säkerhetsläget. Flera företag beskriver hur en mer oförutsägbar värld försvårar planering och strategiska beslut.

Av de 89 företag som besvarat frågan bedömer 36 procent att utvecklingen de kommande tolv månaderna blir något till mycket pessimistisk, medan 35 procent uttrycker en mer optimistisk syn. 28 procent av företagen förhåller sig neutrala. Jämfört med företag utan internationell verksamhet syns en liten skillnad, de är både något mindre optimistiska, 23 procent och något mindre pessimistiska, 30 procent, medan en större andel, 47 procent, har en neutral hållning. I de öppna svaren återkommer oro för krig i Europa, protektionism, handelshinder, osäkerhet och fördröjda kundbeslut. Trots detta är framtidstron för den egna verksamheten påfallande stark. Hela 83 av 91 företag beskriver sin framtid som ganska eller mycket positiv, medan endast fem är negativa.

Näringslivet tar omvärldsläget på största allvar men samtidigt verkar man ändå ha lärt sig att

navigera i det. Osäkerheten uppfattas inte längre som ett undantag utan som en ständig del i företagsklimatet.

- ” Våldigt oförutsedda händelser via Trump och USA, som påverkar hela världsläget, orsakar försiktighet hos våra företags och privatkunder.
- ” Ser inga tydliga tecken mot ett förbättrat omvärldsläge.
- ” Att osäkerheten ökar.
- ” Det geopolitiska läget och säkerhetssituationen oroar oss mest. Osäkerheten gör att kunder skjuter upp investeringsbeslut, samtidigt som vi ser störningar i leveranskedjor och ökade kostnader för energi och transporter. Det försvårar både vår tillväxt och långsiktiga planering.

Analys och slutsatser

I takt med att världshandeln förändras arbetar både Sverige och EU för att bredda sina samarbeten och stärka kontakterna med nya marknader. Handelspolitiken har fått en mer global inriktning där fokus ligger på att skapa stabila relationer utanför de traditionella europeiska och nordamerikanska handelspartners som länge dominerat.

Ett exempel är det kommande avtalet mellan EU och Indonesien som ska underlätta handeln i Sydostasien. Samtidigt pågår förhandlingarna om ett handelsavtal med Mercosur länderna: Brasilien, Argentina, Paraguay och Uruguay. Dessutom fortsätter samtalen med Indien om ett frihandelsavtal som väntas öppna nya möjligheter för vårt land.

För Sverige innebär utvecklingen att handeln breddas mot fler regioner. Exporten till Asien och Latinamerika har ökat och svenska företag ser större möjligheter att växa på nya marknader där efterfrågan stiger snabbt. Dessa initiativ speglar hur både Sverige och EU försöker möta ett osäkert omvärldsläge genom att bygga starkare och mer varierade handelsrelationer.

Företagen i Östergötland, Sörmland och på Gotland verkar under hösten 2025 i ett ekonomiskt läge som påverkas av en svag konjunktur och ett osäkert omvärldsläge. Undersökningen visar att utrikeshandeln fortsatt utgör en central del av näringslivet, där hälften av de svarande företagen bedriver internationell verksamhet. EU utanför Norden är den största marknaden, följt av Norden, Europa utanför EU och Nordamerika.

De flesta exportföretag uppger att efterfrågan på deras varor och tjänster är oförändrad eller något ökande. På tolv månaders sikt förväntar sig två tredjedelar en ökad efterfrågan, medan

en mindre andel räknar med en minskning. När det gäller personal planerar majoriteten att behålla nuvarande nivåer, men omkring fyra av tio uppger att de kan komma att anställa under det kommande året.

Synen på konjunkturen är lugnare. Hälften av exportföretagen bedömer att läget är oförändrat, medan fyra av tio ser en svagare utveckling. Samtidigt uppger nio av tio att de är positiva till den egna framtiden, vilket tyder på en stabil grund trots svaga signaler i omvärlden.

De största orosmomenten bland företagen är omvärldsläget, kompetensbrist och minskad efterfrågan. Företagen lyfter särskilt fram kriget i Ukraina, handelspolitiska spänningar, svag världsekonomi och osäkerhet kring energipriser, inflation och kronkurs som faktorer som påverkar verksamheten.

Sammantaget visar resultaten att det östsvenska näringslivet står inför flera utmaningar, men att företagen fortsätter att bedriva internationell verksamhet och planerar för tillväxt när förutsättningarna förbättras.